

Oprichting en beginjaren van de Oudheidkundige Vereniging "Medenblik"

Zestig jaar geleden vindt de oprichting plaats van onze historische vereniging. Om een indruk te krijgen van belangrijke onderwerpen uit de tien beginjaren is gekozen voor de notulen in een dik notitieboek (300 blz.). Bestuursvergaderingen en ledenvergaderingen worden daarin uitvoerig beschreven door twee secretarissen.

De oprichting

Het is 30 November 1962. In de Kroniek van Medenblik, die vijftig jaar later verschijnt, leest men: 'De heren ds. W. Hoogendoorn, W.N. Vlaming, W. Kramer en A.J.F. Koelen richten in hotel Het Wapen van Medemblik de Oudheidkundige Vereniging "Medenblik" op. Bij de oprichtingsvergadering zijn dertien personen aanwezig.'

De notulen van deze bijeenkomst geven een indruk van de onderwerpen die de aandacht krijgen. In het algemeen zijn de aanwezigen er voor om een vereniging op te richten en de naam "Medenblik" te gaan voeren. "Het doel is de bevordering van de kennis van het verleden en het heden van Medemblik en omstreken alsmede het behoud van zodanige zaken die historische en esthetische en/of stedenbouwkundige betekenis zijn."

De stemming voor het kiezen van een voorlopig bestuur leverde de volgende namen op: Mevr. W.A. Letschert-Maschaupt, mevr. G. Abels-Wiersema, de heren W.N. Vlaming, G. Kramer en A.J.F. Koelen.

De eerste bestuursvergadering vindt plaats op 14 december 1962.

De bestuursfuncties zijn dan:

Voorzitter:	G. Kramer
Secretaris:	A.J.F. Koelen
Penningmeester:	W.N. Vlaming
Assessor:	W.A. Letschert-Maschaupt
Assessor:	G. Abels-Wiersema

In de Medembliker Courant zal op 21 december een advertentie geplaatst worden met de vraag of de Medemblikkers interesse hebben om lid te worden van "Medenblik" en stukken af te staan voor de te stichten Oudheidkamer. Tevens zal getracht worden tot uitdrukking te brengen dat de vereniging neutraal is in elk opzicht.

De eerste ledenvergadering wordt gehouden op 17 januari 1963 in Het Wapen van Medemblik. De voorzitter wijst op de groei van het aantal leden van 13 naar 34.

Na de pauze volgt een lezing van burgemeester Letschert over Lord George Murray, de bekende Schotse generaal die in 1760 in Medemblik is overleden.

De Waag als Oudheidkamer

Het Waaggebouw in het centrum van de stad (Kaasmarkt 2) wordt al tijdens de oprichting gekozen voor de inrichting van een Oudheidkamer. De gemeente heeft daarvoor een schenking van f 1500,- gegeven. Bovendien krijgt de vereniging een renteloze lening van f 750,- (terug te betalen in vijf jaar).

Afb. 1: Het Waaggebouw in 1890.

De secretaris zal de burgemeester vragen de armenbus die toebehoort aan de gemeente in bruikleen te willen afstaan voor het bevorderen van giften door bezichtigers. De toegang zal gratis zijn. In de loop van 1963 wordt de Waag ingericht als tentoonstellingsruimte. De voorzitter vertelde dat hij daartoe voor een prikje op een veiling een vitrine en een boekenkast had gekocht. Het gereedmaken voor de opening is een hele klus geweest.

Pas in de bestuursvergadering van 5 juni 1964 komen de plannen voor de opening aan de orde.

Maandag 15 juni om 20.00 uur zal de deur van de Oudheidkamer geopend worden door burgemeester Letschert. Uitgenodigd wordt het hele gemeentestuur en de leden van de vereniging. Een meisje in een West-Fries kostuum zal dan de oude bel luiden. Aan de burgemeester zal een kaas worden aangeboden waarin de sleutel van de deur verborgen is en hij krijgt daartoe een kaasmes om de kaas door te snijden. Na de opening zal witte wijn en jus d'orange met kaas worden geserveerd.

Wat te doen met de Oudheidkamer in het winterseizoen? Het is dan een heel vochtige ruimte en er kan niet gestookt worden. Mevr. Abels stelt daarom de zolder van haar woning (Westerhaven 17) beschikbaar. De stukken, die niet geschonken maar in bruikleen zijn, worden in aparte dozen geborgen.

In 1966 wordt in de ledenvergadering benadrukt dat de verzameling van schenkingen is toegenomen maar dat de huisvesting is verslechterd en dat een restauratie van het gebouw noodzakelijk is. De zolderkamer in kasteel Radboud dient als tijdelijke oplossing. In de navolgende jaren wordt de toestand van het Waaggebouw steeds negatiever beschreven. De wens is dat er een restauratie plaats vindt.

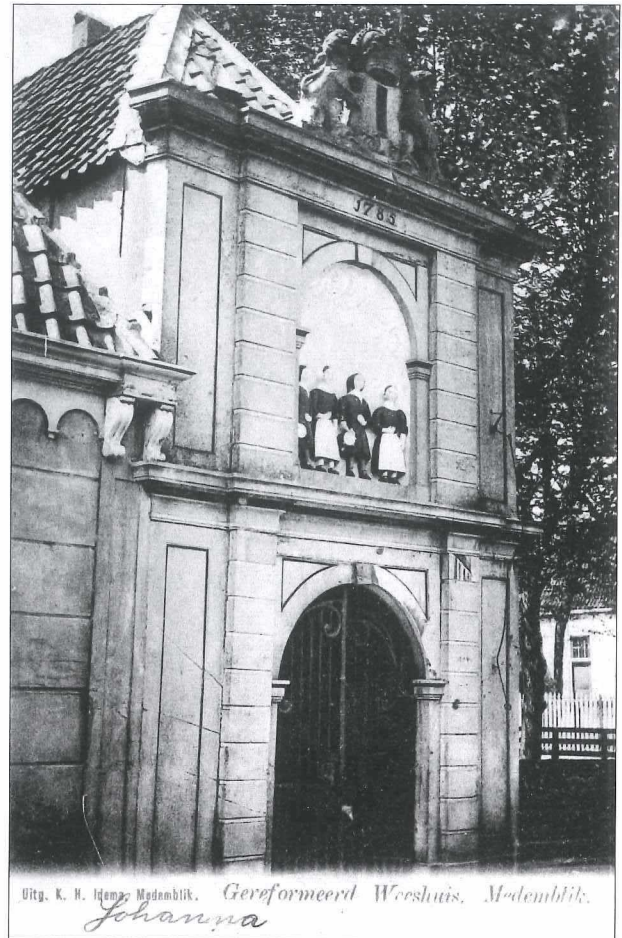
Helaas reageren burgemeester en wethouders niet positief. Het bestuursverzoek zou te veel geld kosten! De gevolgen laten zich raden. In 1972 is de Oudheidkamer in het Waaggebouw verdwenen. In dat jaar besluit de gemeente het pand te verkopen. P. Swart, bloemist aan het Achterom, wordt de nieuwe eigenaar. Pas acht jaar later (13 augustus 1980) is er eindelijk een nieuwe Oudheidkamer op de zolder van het voormalige Weeshuis. Veertien jaar later, op 1 juli 1994, vindt de opening plaats van ons huidige gebouw dat de naam heeft gekregen 'De Vier Weeskinderen'. Burgemeester Hans Smit die de expositieruime opent, acht dit een veel betere behuizing dan de zolder van het Weeshuis. Hij heeft gelijk gekregen!

Schenkingen

De talrijke schenkingen in de beginjaren krijgen in de notulen van het bestuur veel aandacht. Dat het niet eenvoudig is geweest om in de beginjaren een deel daarvan toegankelijk te maken via een tentoonstelling, leren de problemen van het Waaggebouw.

Gelukkig is de huidige toestand geheel anders geworden. Vele schenkingen van toen zijn nu zichtbaar geworden in het stadsmuseum. Ook dit jaar is er weer een permanente tentoonstelling in het voormalige stadhuis aan de Dam. In de maanden van april tot september zijn vele oude voorwerpen drie dagen (woensdag, zaterdag en zondag) te bewonderen. Ook in ons huidige verenigingsgebouw in de Torenstraat zijn veel opzienbarende schenkingen eveneens zichtbaar.

De vitrines in de benedenverdieping zijn gevuld met een verzameling van veel historische bodemvondsten.

Afb. 2: De Vier Weeskinderen in de Torenstraat (ca. 1902).

Mevrouw Letschert

In 1956 wordt de 32 jarige Henk Letschert burgemeester van Medemblik. Zijn vrouw Wally (Willemine Albertine Maschaupt) heeft veel interesse in de geschiedenis van de oude stad. Als bestuurslid in de beginjaren van onze vereniging speelt ze een belangrijke rol. Ze is dan 38 en wordt al gauw vicevoorzitter. Op 27 april 1964 geeft ze een lezing in de raadzaal van het stadhuis over de geschiedenis van de stad. Helaas is haar bestuursperiode van korte duur. Op 8 juni 1965 is mevrouw Letschert afwezig omdat haar man in Uithoorn burgemeester is geworden. Martien Weel wordt als mogelijke opvolger genoemd. Hij wordt niet gekozen omdat een vrouw de voorkeur krijgt. Mevr. J. Kloosterhof is de opvolgster van Wally.

Secretaris A.J.F. Koelen (1962-1968)

In de beginjaren van de vereniging speelt secretaris Koelen een belangrijke rol. Hij is dan directeur Gemeentewerken en daardoor zeer betrokken bij opgravingen en de historie van gebouwen. Voor de toeristen heeft hij in 1964 een boekje geschreven met als titel "Wandelingen door MEDEMBLIK".

Afb.3: Burgemeester Letschert en zijn vrouw Wally in 1965.

Dit zal verschillende keren herdrukt worden. Hij begint aldus: 'U hebt deze kleine gids gekocht met de bedoeling, iets meer van de goede, oude stad Medemblik te leren kennen. Het is de bedoeling van deze gids U daarbij behulpzaam te zijn en U met het fraaie stadje kennis te doen maken. Bedenk, nieuwsgierige vreemdelingen, dat elk stukje grond van dit oudste Westfries stadje een historie heeft.'

Op blz. 154 lezen we: "Het moeilijkste punt van de agenda is de bestuursverkiezing. De voorzitter legt uit dat de secretaris nu na 6 jaren de pen wil neerleggen. De secretaris stelt dat hij van mening is dat deze verantwoordelijke taak nu ook eens door een ander moet worden verzorgd en dat hij ook wel eens als gewoon lid wil meedoen. Zijn besluit staat vast."

In de bestuursverkiezing wordt de heer F.J. Bakker gekozen als de nieuwe secretaris. Hij zal vele jaren langer notuleren dan zijn voorganger. Pas tijdens de jaarvergadering in 1996 werd met lovende woorden afscheid van hem genomen. De secretaris heeft dan zijn functie 27 jaar vervuld.

Dat de heer Koelen ook als lid van de vereniging zijn stem regelmatig laat horen, lezen we in de notulen van zijn opvolger. Zijn historische interesse komt bijvoorbeeld zichtbaar tot uitdrukking in zijn boekje uit 1969 met als titel *Medemblik in oude ansichten*.

Afb.4: Omslag van het boekje *Wandelingen door Medemblik* (1964).

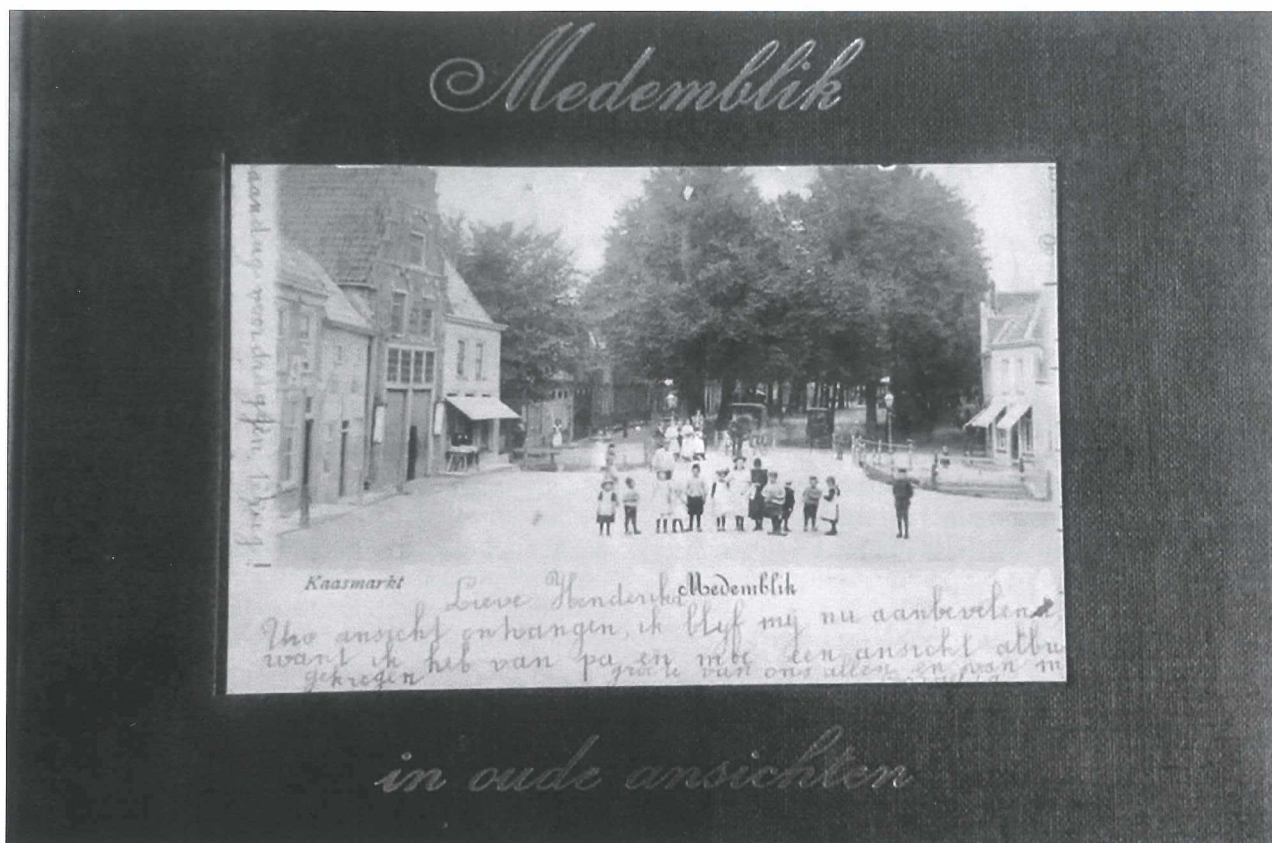
Ook het Waagegebouw met als nieuwe bestemming de Oudheidkamer wordt beschreven. De achteruitgang beschrijft Koelen aldus: "Jammer genoeg is het weer gesloten. Het gebouw moet zeer dringend gerestaureerd worden, doch helaas ontbreken ons de geldmiddelen hiervoor."

De laatste notulen van de secretaris gaan over de ledenvergadering in 1968 (23-10).

Lustrumviering in 1972

De jaarvergadering in 1972 vindt weer in 't Swarte Woifke plaats. De vereniging heeft dan een flink ledenbestand. "Momenteel 135 leden en 39 gezinsleden. Ja, duidelijk wordt dat een groot gedeelte van de Medemblikkers onze tienjarige vereniging een warm hart toedraagt."

Het herdenkingsfeest zal gevierd worden op 30 november in kasteel Radboud en begint om 20.00 uur. Na binnenkomst krijgen de leden koffie met gebak en een half uur later vertelt de voorzitter een korte geschiedenis. Om 21.00 uur voor de tweede keer koffie en daarna volgt een optreden met Westfriesse vertellingen.

Afb.5: Omslag van het boekje *Medemblik in oude ansichten* uit 1969.

Om 22.00 uur een verfrissing en dan een bezichtiging van de tentoonstelling in de Ridderzaal (de inventaris van de Oudheidkamer).

Afb.6: Willem Kramer (ca. 1980).

Tenslotte

Het is 1 december 1987 als Willem Kramer stopt als voorzitter. Ja, 25 jaar heeft hij zijn stem laten horen in vele vergaderingen en lezingen. Hij werd als 87-jarige erelid van het bestuur en is nog zes jaar actief geweest.

Zijn opvolger is Jaap van Leverink. Daarna krijgt Martien Weel de voorzittershamer aangereikt. Beide nieuwe voorzitters zijn al vanaf de beginperiode van de vereniging sprekende leden. Martien Weel (amateur archeoloog) schenkt reeds in 1963 een viertal oude munten. Hij is dan 28 jaar.

In de Jaaruitgave van 2011 worden zowel Jaap als Martien herdacht onder de noemer **In Memoriam!**

Ad Dudink
Medemblik, mei 2022

Geraadpleegde bronnen

J. Zwaan, *Kroniek van Medemblik*, 2012, Idema. Het eerste *notulenboek* van de OKV "Medemblik" (1962-1972).

P. Swart, *De Waag van Medemblik*, Jaaruitgave 1995, no. 7, Oudheidkundige Vereniging "Medemblik", 9-16.

J.C. van Leverink, *Expositie in De vier Weeskinderen*, Jaaruitgave 1993, no. 5, Oudheidkundige Vereniging "Medemblik", 3.

A.J.F. Koelen, *Medemblik in oude ansichten*, 1969, Europese Bibliotheek.

Herkomst afbeeldingen:

H. de Greeuw, Andijk: 1.

OKV, H. Bouwman: 2.

Beeldbank Westfries Archief Hoorn, foto R. van der Randen: 3a.

Beeldbank Westfries Archief Hoorn, foto R. van der Randen: 3b.

OKV, A.J.F. Koelen: 4.

OKV, A.J.F. Koelen, Europese Bibliotheek – Zaltbommel: 5.

OKV krantenfoto, herkomst onbekend: 6.